

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"ב ניסן תשפ"ג | דף היומי בבלי: סוטה טו .
דף היומי בהלכה: מסימן קכ"ח אמצע סעיף ו' 'והלוי' עד סעיף ט'.
מוסר: שמירת הלשון - 'והנה' עד 'ולא יחשוב' .
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הפרישות פרק ב פרק ג "והכת השנייה"

**ראיתם פעם מימיכם חתול שתפס עכבר?
אני ראיתי!. לאחר שנועץ בו את שניו, הוא
משחרר אותו קצת, העכבר חושב שיש
תקוה ומתחיל לברוח. ואז שב החתול...**

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל על מצוות סיפור יציאת מצרים

הארבה עצמו מצוי! ממכה עצמה מתקן רטיה! נאגר הרבה ארבה
בחביות ובקפסאות שימורים, והיתה לנו הרוחה.
אבל כשפתחו את קופסת השימורים הראשונה - מצאו אותה
ריקה!

- מוחמד! למה לא מילאת את הקופסא הזאת בארבה?"

- "למיטב ידיעתי מילאתי את כל הקופסאות".

- "כנראה את זאת שכחת".

- פתחו את השניה, ואת השלישית - כלן ריקות...

"לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים". אומרים חז"ל
(שמות רבה פרשת בא יג ז): "מהו 'לא נשאר ארבה אחד?' אמר
רבי יוחנן: כיון שבא ארבה - שמחו המצרים, אמרו: נקבץ ונמלא
מהם חביות. אמר הקדוש ברוך הוא: רשעים! במכה שהבאתי
עליכם בה אתם שמחים! מיד 'ויהפך ה' רוח ים חזק מאד - זה
רוח מערבית, וישא את הארבה וגו', מהו לא נשאר ארבה אחד?
אפילו מה שהיו בקדרות ובחביות מלוחות פרחו והלכו להם".
התעללתי. שחקתי.

משום כך, מי שמרבה לספר ביציאת מצרים מוכיח שאינו
מתיחס לזה כסתם סיקור על מה שהיה, אלא כחוויה אישית,
מרגשת ומעוררת התפעלות - וזה מוכיח על כך שהוא בעצמו
משבת.

סיפור יציאת מצרים אינו ספור נייעס, שמעיף לשמע אותו
שוב ושוב. אנחנו חיים את הסיפור כאלו הוא קורה עכשיו. מצות
סיפור יציאת מצרים היא לשחזר בהתלהבות כיצד הקב"ה לא רק
היכה את המצרים אלא התעלל בהם ושחק מהם.

ראיתם פעם מימיכם חתול שתפס עכבר? אני ראיתי!

לאחר שנועץ בו את שניו, הוא אינו הורג אותו על המקום, בבת
אחת. לפני שהורג אותו, הוא משחרר אותו קצת, העכבר חושב
שיש תקוה ומתחיל לברוח. ואז שב החתול ונועץ בו את שניו...
לפני יציאת הנשמה שוב הוא משחרר אותו. העכבר הפצוע, שותת
הדם, מנסה לברוח, והחתול רודף אחריו ומוציא לו את הנשמה.
חתול! אתה רוצה להרג את העכבר? - תהרוג אותו בבת אחת!
לא! התעללתי... שחקתי...

גם הקב"ה התעלל במצרים:

במכת דם - אין דגים. אמרו המצרים לעצמם: טוב אין דגים -
נאכל בשר. בשר טוב יותר מדגים.

באה מכת דבר - אין בשר. אמרו המצרים: טוב אין בשר -
נאכל מן הצומח. יותר בריא.

באה מכת ברד - אין צומח. אך עדין שמחה וששון: אין צומח
- אבל יש חיטה וכוסמת.

באה מכת ארבה - אין חיטה וכוסמת.

לא נורא! אין דגים, אין פרות וירקות, אין חיטה וכוסמת, אבל

בספור, אלא בכל מילה ומילה שאומרים בעת שמספרים את ספור יציאת מצרים מקימים מצות עשה דאוריתא.
זהו שאמרו: "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח" - כל מי שמרבה לספר ולפרט את הניסים הגדולים, מראה שהוא עצמו משובח. לדוגמה המרבה לספר איך היתה מכת דם בעצים ובאבנים שהיו מלאים, וכמה היה נורא הריח שעלה מן הדם, וכך הוא מפרט ומתעמק וחי את הדברים, ונראה כאילו הוא עצמו יצא ממצרים - עליו נאמר: "הרי זה משובח" (מתוך הגדה של פסח 'יחי ראובן')

וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח המשגיח של ישיבת פוניבז', רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, היה אומר: לפני פסח מתכוננים ומתכוננים, מתאמצים ומכינים הכל מצות, מרור, חרוסת, ארבע כוסות, מי מלח וכמובן את הכריות לצורך ההסבה, את הכל מכינים, אבל דבר אחד שוכחים להכין - את "המספר", את סיפור יציאת מצרים.
הרי ישנה מצות סיפור יציאת מצרים! לא הילדים הקטנים, אלא אני בעצמי צריך להיות "מספר"! עלי מוטלת החובה לבאר את ההגדה, ובכל סיפור שמספרים מקיימים מצוה. ולא רק

לפני שהתחילו ללמוד נכנסה הרבנית בדאגה רבה ואמרה להגר"צ זצ"ל כי נמלים התחילו לבוא על השיש במטבח, ויש חשש גדול שעוד מעט הן תעלנה על העוגות. ומה יגישו לאורחים מחר?

מווילנא (בספר תולדות אדם, ח"ג פ"ב) על הפסוק במשלי (טז), "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים עמו" - "גם אויביו, לרבות את הפרעושים". היינו, שאם המעשים יהיו רצויים לפני הקב"ה, גם הפרעושים והנמלים ישלימו עמנו ולא יעשו לנו שום נזק. וא"כ עתה שאין לנו שום דרך טבעית לסלק את הנמלים, כי בשבת אסור הרי להורגם, הדבר היחידי שעלינו לעשות הוא לחזור בתשובה ולקבל על עצמנו לעשות תמיד את רצון ה', וכך כשהקב"ה יהיה מרוצה ממעשינו, הנמלים ישלימו עמנו ולא יגעו בעוגות.

למחרת בבוקר בדקו את השיש, והיה נקי לגמרי מנמלים. לא היה שם זכר אפילו לנמלה אחת. אח"כ פתחו את העוגות והן היו נקיות לגמרי, אף נמלה לא היתה שם. היו כמה עוגות שפרסו אותן לפרוסות לראות אולי מסתתרת בתוכן איזו נמלה, וגם שם הכל היה נקי לגמרי, והגישו את העוגות לאורחים בשלמותן לשמחת ולרווחת כולם. ויהי לפלא.

(שלמים מציון)

אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ (ויקרא יא מג).
מעשה נפלא סיפר הגר"י ברנפלד, החברותא של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל: שבת אחת היתה שמחה משפחתית בבית הגר"צ, והכינו בבית הרבה עוגות בשביל האורחים שיבואו לשמחה, והניחו אותן על השיש במטבח. בליל שבת בא הרב ברנפלד כדרכו לבית הגר"צ כדי ללמוד בחברותא, והנה לפני שהתחילו ללמוד נכנסה הרבנית בדאגה רבה ואמרה, שנמלים התחילו לבוא על השיש במטבח, ויש חשש גדול שעוד מעט יעלו על העוגות. וכידוע, שכאשר נמלים באות ומוצאות דבר מתוק, מיד קוראות לחברותיהן ותוך דקות מתמלא המקום בהמון רב של נמלים. וממילא עתה שבאו הנמלים ליד העוגות, החשש הוא שעוד רגע הן תעלנה על העוגות שעל השיש ויפסידו אותן מאכילת אדם, והעוגות הללו היו הכיבוד העיקרי שאמור להיות בשמחה, ואם הן תתקלקלנה מחמת הנמלים לא יהיה מה להגיש לאורחים.

הגר"צ ענה מיד בדברי המדרש שהביא הגאון רבי זלמן

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

במשך 43 דקות תעופה, נפנו 14 הציפורים בכנפיהן בסך הכל 180,000 נפנופים, אבל מה שהדהים את החוקרים, היתה העובדה שכל אחד סנכרן את תנועות הכנפיים שלו עם האחרים באופן מושלם

הרב ד"ר עוז מרטיץ על המקום שאליו אני שייך מעניק לי את השלווה שאני לעולם לא לבד

הציפורים הוא עוצמתי הרבה יותר.

גם אנחנו חיים בלהקות. תקראו לזה קהילה, חוג, עדה, משפחה - המהות היא שווה: אנחנו שייכים לקבוצה.

אבל שלא כמו הציפורים, לא תמיד ההשתייכות הזו נוחה לנו. להיות חלק מקבוצה, זה אומר לוותר לפעמים על הייחודיות שלנו. זה אומר שאיננו יכולים לעשות כל מה שהיינו רוצים לעשות. לפעמים אנחנו מרגישים שאם היינו עפים לבד, היינו יכולים להגיע גבוה הרבה יותר.

ההשתייכות מגבילה. היא מתערבת בשיקול הדעת שלנו, ולפעמים מכתובה לנו דרך שמנוגדת לגמרי לטעמנו האישי.

היא גם דורשת מאתנו זמן, כוח ותשומת לב; ולא תמיד ברור לנו למה בעצם כדאי לטפח אותה.

אבל כן, זה כדאי - כי ההשתייכות נותנת כל כך הרבה יותר ממה שהיא לוקחת!

ומשתלם לנו לחשוב על מה שהיא נותנת לנו, כדי לקבל תוספת עוצמה לבחירה שלנו אם להשתייך או לא. אם נבחר להשתייך, כמה טוב יהיה שנעשה זאת לא מתוך היגררות וחוסר נעימות, אלא מתוך הבנה עמוקה של מהות היותנו חלק מקבוצה. קהילה, משפחה, כל קבוצת השתייכות - מעניקה לנו זהות; וזו אחת המתנות הגדולות ביותר שאדם יכול לאחל לעצמו. כשברור לי מי אני, מאין אני מגיע, לאן אני חוזר - אני מקבל ביטחון.

המקום שאליו אני שייך מעניק סט של מאפיינים, ערכים והתנהגויות, שמהווים את הבסיס של חיי. איני צריך להתלבט בכל צעד מה לעשות. יש לי שטאנץ מסודר לפחות לחלק ממה שאני עושה, כך שנשארים לי יותר משאבים כדי להשקיע בחלקים שבהם באה הייחודיות שלי לגבי ביטוי.

המקום שאליו אני שייך הוא מקום שבו מקבלים אותי כפי שאני, וסופגים גם את הטעויות שלי.

המקום שאליו אני שייך מעניק לי את השלווה שבידיעה שאני לעולם לא לבד. שאם אצטרך, יהיה מישהו לצדי. שאם אסתכן, יהיה מי שיגן עליי. שאם אחסר דבר, יהיה מי שיעניק לי אותו.

המקום שאליו אני שייך הוא עוצמתי, מעצם היותו מורכב מאנשים רבים. כל אחד מביא אל הקבוצה את כוחותיו, את כישרונותיו, את ידיעותיו ואת ניסיונו, וכולם יחד מהווים עוצמה אדירה, שאם אני שייך לה - היא שייכת לי.

המקום שאליו אני שייך מעניק לי את היכולת להתפתח

המגלן המצויץ הצפוני היכה את המדענים בתדהמה.

נראה שלו עצמו לא היה מושג על כך. הוא בסך הכל ציפור שחורה גדולה, בעלת מקור ארוך ומעוגל. וכשלהקת המגלנים עפה בשמיים הפתוחים, לא היה לה צל של מושג שברגע זה עוקבים אחריה, בנשימה עצורה, מדענים מהאוניברסיטה הלונדונית 'רויאל וטרנרי קולג'.

זו לא היתה להקה שגרתית לגמרי. לכל אחד מארבעה-עשר המגלנים החברים בה, הוצמדו מכשיר GPS קטנטן ומד תאוצה שמטרתו היתה לבדוק כמה פעמים מנופפות הציפורים בכנפיהן, ובאיזו עוצמה.

קודם כל, קבלו את הנתון המרשים הבא: במשך 43 דקות תעופה, נפנו 14 הציפורים בכנפיהן בסך הכל 180,000 נפנופים. אבל מה שהדהים את החוקרים, היתה העובדה שכל פריט בלהקה סנכרן את תנועות הכנפיים שלו עם האחרים באופן מושלם. מאה ושמונים אלף נפנופים, וכולם בתיאום מדויק זה עם זה!

עוד לפני המחקר פורץ-הדרך הזה, העלו חוקרים השערה שלהקות ציפורים עפות בצורת V מסיבות אווירודינמיות: כשציפור עפה, היא משאירה אחריה מעין שובל באוויר. אם ציפור אחרת תעוף מתחת לציפור הראשונה ומעט הצדה, היא תקבל דחיפה קדימה מזרם האוויר העולה באותו שובל. נסו לדמיין להקת ציפורים שעפה בצורה הזו, ותקבלו את צורת ה-V האופיינית.

המחקר גילה שהציפורים יודעות למקם את עצמן בדיוק במקום הנכון, ולתזמן את תנועות הכנפיים שלהן כך שהן נהנות בצורה מושלמת מזרם האוויר.

תשאלו: מה יוצא להן מזה? ומה יוצא לנו מלקרוא על זה? תיכף נעבור אלינו. מה שמעניין מבחינת הציפורים, זו העובדה שצורת התעופה הזו חוסכת להן אנרגיה רבה - שנים-עשר עד עשרים אחוזים מהאנרגיה שהיתה נדרשת מהן אילו הן היו עפות לבד ולא בלהקה. היא גם מאפשרת להן התקדמות מהירה יותר: מחקרים הוכיחו שמהירות התעופה של ציפורים מסוימות גבוהה בחמישה קמ"ש כשהן עפות בלהקה.

מבחינת האנושות, המחקרים הללו מעניינים, משום שהם מלמדים את בני האדם לבנות כלי תעופה יעילים וחסכוניים יותר. אבל אנחנו, שלא מחפשים דרך לטוס בגבהים, אלא דרך לחיות נכון יותר את חיינו על פני האדמה - בשבילנו המסר של

מבפנים. כשאין מסך של זרות ביני לבין האחרים, אני פתוח ללמוד רעיונות חדשים, לקבל מחשבות אחרות, ליצור קשרים. המקום שאליו אני שייך מציע לי זרם אוויר עולה. אם אבחר להסתכרן אתו, אקבל תנופה אדירה קדימה, ולמעלה.

מילון מונחים:

יחיד - תפיסת עולמו של אדם המאמין כי עליו לסלול בעצמו את דרך חייו וכי יכולותיו תלויות בעיקר בכישוריו האישיים ובניסיון חייו. קבוצה - מספר אנשים המאמינים כי החיבור בין אנשים מייצר יכולות שאינן סיכום של יכולות כל אחד ואחד, אלא הרבה יותר.

משהו לקחת לדרך:

כדי להיות חלק מוצלח מקבוצה מוצלחת, וליהנות מכל

היתרונות הגלומים בה,

חשוב לזכור מספר הנחות יסוד:

1. אני זה שבחרתי להצטרף לקבוצה הזו או להישאר בה, כי אני מרוויח מכך.
2. אני מוכן לקבל את מה שיש לקבוצה לתרום לי, ומוכן להשקיע מעצמי בעבור שאר החברים בה.
3. כשאני משקיע בשביל הקבוצה אני לא פראייר, הרווח שלה הוא גם שלי.

משפט:

הקבוצה נותנת לך כמה שאתה מסכים לקבל ממנה.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטין פסיכותרפיסט בעל שם ספרי יצאו בהמדורות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

אכלתי כבר מעל 10,000 סעודות שבת, עם רבבות של מנות שונות בלי עין הרע!

במשך עשרות שנים אכלנו אני וגם אתה, טונות של מאכלים טעימים וערבים. האם חשבנו למה? מדוע? עבור מה?

חשבנו למה? מדוע? עבור מה?
בערל: 'האמת? כבר עברו מעל 70 שנה מחיי ואף פעם לא חשבתי על זה בצורה מסודרת - כפי שאתה מציג את זה... שבת זו כמובן מצוה מדאורייתא, אבל למה ומדוע?'
יענקל: 'הכי מגוחך שגם אני וגם אתה אומרים את התשובה המפורשת בתוך הקידוש, גם של הלילה וגם של היום: "ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו זכרון למעשה בראשית...". "ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם כי ששת ימים עשה השם את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש..."
היינו אמורים לירות את התשובה באופן אוטומטי: למה אני מתענג על טשולנט? זכר למעשה בראשית - מה השאלה בכלל!! אבל משום-מה לוקח לנו זמן לקשר בין הדברים...
בערל מחייך חיוך מריר, והפעם תורו להכות: 'יענקל! למה אתה עומד בקידוש לבנה.'
יענקל: 'נו, באמת, מי הולך לסחוב ספסלים לרחובה של עיר עבור תפילה של דקות ספורות?'
בערל: 'אהה. ואני עוד חשבתי שהסיבה היא בגלל מה שאתה ואני אומרים בעצמינו בקידוש-לבנה: "תנא דבי רבי ישמעאל, אלמלי לא זכו ישראל להקביל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דיים. אמר אביי הלכך צריך למימרא מעומד..."

בליל שבת-קודש, בין הדגים לזמירות, הקראתי לבני משפחתי היקרה את השורות הבאות:
ר' יענקל פוגש ברחוב את ידידו הטוב ר' בערל - שניהם כבר לא צעירים.
'בערל ידיד הטוב!' - פונה אליו יענקל בשאלה: 'בן כמה אתה?'
בערל: '73' תראה איך עובר מהר.'
יענקל: 'כמה שבתות כבר עברו עליך בחיים?'
בערל: 'אוי, מה זה משנה?'
יענקל: 'קצת סבלנות...'
בערל: (עורך חשבון מהיר): '3,600 בערך.'
יענקל: 'וכמה סעודות-שבת אכלת?'
בערל: 'ריבוננו של עולם! מה כל-כך חשוב לך לדעת כמה אכלתי. ומה עוד אתה מתכוון לשאול, כמה קניידלאך? אה? מכיון שאנחנו באותו גיל, וכפי הנראה גם באותו משקל, אז מסתמא אכלתי כמו שאתה אכלת. ובכל-זאת אשיב לשאלתך: מעל 10,000 סעודות בלי עין הרע!'
יענקל: 'וכמה מנות?'
בערל: 'רבבות...'
יענקל: 'אז בוא נסכם את הענין, במשך עשרות שנים אכלנו שבת, אני וגם אתה, טונות של מאכלים טעימים וערבים. האם

אל ליבי מדוע אני שומר שבת? ומדוע אני מתענג על השבת? וכהנה רבות על זה הדרך. מצוות ומעשים טובים שנעשים ללא מחשבה'.

למעשה:

סיימתי להקריא, בני המשפחה בהחלט נהנו, הפנימו את המסר. ושעה שחילקו את המנה הבאה, הכתה בי המחשבה: 'רגע, ומה איתי? נכון. אני לא בן 73, ולפי חישוב מהיר מאחורי 1,400 קידושים בלבד. אך בכמה שבתות שמתי לב, הבחנתי, ונתתי

אבל לא אתייאש - אתחיל מעכשיו!
א גוטן-שבת!

(מוסף שבת קודש ויקהל תשפ"ג - ישראל למברגר)

"היתה לי חתונה אתמול בבני-ברק, וניצלתי את ההזדמנות כדי להיכנס למעונו של ה'סטייפלער' להתברך מפי קודשו. מיד עם כניסתו לחדר, שאלני ה'סטייפלער': "אתה תלמיד חכם?"

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על ההתנהגות המתאימה ללגיזנו של מלך

כאברך צעיר למדתי בכולל שעל ידי ישיבת 'תורה אור' בירושלים, בית מדרשו של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל, מזקני ראש הישיבות ואדירי התורה. באחד הימים ניגש אלי אחד מבני הישיבה ושיתף אותי במקרה שאירע לו אמש:

"היתה לי חתונה אתמול בבני-ברק, וניצלתי את ההזדמנות כדי להיכנס למעונו של ה'סטייפלער' להתברך מפי קודשו. מיד עם כניסתו לחדר, שאלני ה'סטייפלער': "אתה תלמיד חכם?" והשבתי בשלילה: "עדיין איני תלמיד חכם". שוב שאל ה'סטייפלער': "אתה בן ישיבה?", והשבתי בחיוב.

אמר לי ה'סטייפלער' בנימת תוכחה: "אם כן מדוע אתה יוצא לשוק מבושם? הרי חז"ל אומרים (ברכות מג, ב): ששה דברים גנאי לו לתלמיד חכם, והראשון בהם: 'אל יצא כשהוא מבושם לשוק'!... כל בן ישיבה בדורנו יש לו דין תלמיד חכם לענין זה. תלמיד חכם צריך להיזהר ולהישמר עד מאוד בהנהגותיו בפרט בלכתו ברשות הרבים, כי כולם רואים בו דוגמא כמי שמייצג את דרכי התורה, וכשאינו נוהג חלילה כהוגן הוא גורם לחילול השם ולבזיון כבוד התורה".

הן הן דברי הרמב"ם (הלכות יסודי התורה ה, יא): "ויש דברים אחרים שהן בכלל חילול השם, והוא שיעשה אותם אדם גדול בתורה ומפורסם בחסידות דברים שהבריות מרננים אחריו בשבילם, ואף על פי שאינן עבירות הרי זה חילל את השם... וכיוצא בדברים האלו הכל לפי גדלו של חכם צריך שידקדק על עצמו ויעשה לפנים משורת הדין... עד שימצאו הכל מקלסין אותו ואוהבים אותו ומתאווים למעשיו הרי זה קידש את השם".

"דע לך!", סיים ה'סטייפלער את דבריו בפני איש שיחו: "בזמננו החילוניים רואים בכל מי שלבוש שחור לבן, ובפרט בבני ישיבה העוטים חליפה ומגבעת, כתלמידי חכמים לכל דבר וענין, ומשכך עליהם לנהוג ביתרת זהירות כמו שנדרש מתלמידי חכמים".

(מתוך אוצרותיהם אמלא')

בני התורה, הנמנים על לגיזנו של מלך, מלכו של עולם. אשר כל מגמתם ושאיפתם כל הימים לאחוז בעץ החיים, ואת מרבית זמנם מבליים הם בחברת הסוגיות של אביו ורבא, ושואבים את כל חיותם וסיפוקם מהתורה הקדושה, עליהם לנהוג בדרך ארץ ובתכלית היושר וההגינות.

אנו בני התורה אין לנו רק שייכות רחוקה ומזערית עם התורה, אלא התורה היא שמנווטת כל צעד ושעל בחיינו, ועלינו לכבד את התורה אותה אנו מייצגים! שבכל שיג ושיח איתנו יזהו כי עם התורה אנחנו!

מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, היה רגיל לומר בשם דודו מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, בעל 'אבן האזל'; כי למרות שעל פי גדרי ההלכה יתכן ובזמנינו אין דין תלמיד חכם, אך כיון שהרחוקים מן היהדות רואים בכל יהודי שומר תורה ומצוות הלבוש כחרדי - כתלמיד חכם, וכמי שאמור לייצג את לומדי התורה, לכן חייבים אנו לנהוג בהתאם כדרך תלמידי החכמים, בדרך ארץ ובמידות טובות.

רבי איסר זלמן הצביע על דברי חז"ל במסכת יומא (פו, א): "ואהבת את השם אלוקיך - שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות. מה הבריות אומרות עליו - אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה... פלוני שלמדו תורה - ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשיו". אם חלילה לא ננהג בצורה ישרה והוגנת, הבריות יקנטרו עלינו ויבזו להנהגתנו, ועלול חלילה להתרבות חילול השם וזלזול בתורה ולומדיה.

והן הם דברי רבינו הרמח"ל בספרו 'מסילת ישרים' (פרק יא): "כי כבוד התורה הוא שהמרבה בלימוד בה ירבה כמו כן ביושר ותיקון המידות, וכל פגם במידות גורם לבזיון ללימוד התורה בעצמו ויש בו חילול השם ממש חס ושלום".

מעשה היה באשה אחת שבאה לפני רבינו הסטייפלער הקדוש ובפיה טענה: המגיד שיעור בישיבה של בנה, בישיבה קטנה, אינו אוהב אותו. הילד מרגיש שהמגיש שיעור לא אוהב אותו, מה עושים?

מגיד המישרים הג"ר אליעזר יוטקובסקי שליט"א, על הדרך הנכונה ללמד תורה לילדי ישראל

אצלי למרות שההורים שלהם לא משלמים לי בכלל או שמשלמים לי מעט מאוד ביחס להורים העשירים. ומי שאינו יכול לשלם לי בכלל, אני לא מבקש ממנו דבר ומלמד את הילד שלו בחינם". בנוסף סיפר המלמד: "יש חפירה של דגים, בריכת דגים קטנה, ואם אחד התלמידים שלי מתרשל מעט בתלמודו, אני נותן לו דג קטן במתנה, וכך אני משחד אותו ומפייס אותו עד שהוא יבוא ללמוד".

האמת שבזמנינו אי אפשר לכאורה לקיים את החלק הראשון, כי הרי שכר הלימוד הוא קבוע ואינו ניתן על ידי ההורים, כך שבאמת אין אצלנו שום הבדל בין ילדי עניים לילדי עשירים לגבי גובה השכר שמקבל המלמד.

לכן בזמן הזה, זה הולך על הילד עצמו. בכל כיתה יש מנעד רחב של ילדים עם רמת חינוכית משתנה. יש את הילדים המסכנים שיושבים בשורה האחרונה, אלו שתמיד שואלים שאלות לא לעניין, ושהמלמד מרגיש שהוא נהיה קצר רוח ברגע שהם פותחים את הפה, ויש את הילדים שיושבים בשורה הראשונה, הילדים המקסימים והחינניים, שזה פשוט תענוג לראות אותם לומדים וכשהם שואלים שאלה העיניים של המלמד ניצתות בזיק של התלהבות...

מלמד שרוצה שהתפילה שלו תהיה נשמעת, מוזמן להתייחס לכל סוגי התלמידים באותה המידה. להשקיע גם באלו שלא זכו למנה גדושה של חן. הם לא אשמים בכך שאתה לא סובל אותם. זה תפקידו של המלמד להחדיר בלב שלו אהבה אליהם, כי בלי אהבה, הם באמת לא יצליחו בלימודים, אבל אם המלמד יאהב אותם ויתלהב מהם כמו הילדים החינניים והמקסימים - זה בוודאי יקדם אותם ויעזור להם, ומי יודע, אולי בזכות זה הם יהפכו באמת להיות ילדים מוצלחים ונושאי חן בעיני אלוקים ואדם. הכל מונח בידיים של המלמד.

אבל יש כאן עוד נקודה, לפייס את התלמידים. לתת להם דג קטן או סוכריה גדולה. לפעמים אפשר לפייס ילד עם מחמאה, מילה טובה, סיפור יפה שמספרים מפעם לפעם. זה תפקידו של המלמד, לייצר בכיתה אווירה נעימה, שהתלמידים ירגישו שאכפת לו מהם, שהוא רוצה שיהיה להם טוב. כשיהיה "רבו מסביר לו פנים", אז לא יהיה "לימודו קשה עליו כברזל!".

בגליון 'לקראת שבת' של חג הפסח שבימים אלה אנו בעיצומה של מלאכת העריכה, אנו מביאים שיחה מיוחדת עם מגיד המישרים הנודע הג"ר אליעזר יוטקובסקי שליט"א, השיחה מרתקת על נושאים שונים וגם על הדרך הנכונה ללמד תורה לילדי ישראל חשבתי לנכון להביא כאן קטע קצר מתוך אותה שיחה על נושא חינוכי חשוב, שיש לו חשיבות לימי בין הזמנים הממששים ובאים. הנושא הוא של החשיבות הרגשת קירבה ואהבה, בין ההורים לילדיהם. להלן הדברים:

"רבותי, ילד שלא אוהב את אבא שלו רח"ל, לא יוכל לקבל ממנו דרך חיים ותוכחת מוסר. אבא שלא מטפח בלב שלו את האהבה לילדים, אמא שלא נותנת ביטוי לאהבה שלה לילדים, איך הם יכולים לצפות שהילדים יקבלו מהם הערות ועוד יפנימו אותן וישתדלו לציית לצעוד בדרך שהנחילו להם הוריהם?

מעשה היה באשה אחת שבאה לפני רבינו הסטייפלער הקדוש ובפיה טענה: המגיד שיעור בישיבה של בנה, בישיבה קטנה, אינו אוהב אותו. הילד מרגיש שהמגיש שיעור לא אוהב אותו, מה עושים?

נענה הסטייפלער ואמר לאמא שבכוה מקרה אין מנוס אלא לנקוט באחת משתי דרכים: או להוציא את הילד מהישיבה ולהעביר אותו לישיבה אחרת שבה יהיה מגיד שיעור שכן יאהב אותו, או למצער להצמיד לבחור אברך לבבי שילמד אתו באופן פרטי, כדי שלפחות יהיה לו רבי אחד שכן אוהב אותו.

הגמרא במסכת תענית בדף ח' אומרת: "רבא אמר, אם ראית תלמיד שתלמודו קשה עליו כברזל, בשביל רבו שאינו מסביר לו פנים".

לעומת זאת, הגמרא מספרת סיפור נוסף במסכת תענית, בדף כד: רב הגיע למקום מסוים שהיה בו בצורת ולא ירדו גשמים. גזר רב תענית ציבור ובכל זאת לא ירדו גשמים, כשירד שליח ציבור לפני התיבה, ואמר 'משיב הרוח' החלה לנשב רוח חזקה, אמר 'מוריד הגשם' והחלו לרדת גשמים.

שאל רב את שליח הציבור, מה אתה עושה? איך זכית לכך שהתפילה תהיה נשמעת באופן מיידי?

ענה לו שליח הציבור: "אני מלמד תינוקות, ואני מלמד את הילדים העניים כמו הילדים העשירים, אותו הדבר, אין שום הבדל

עץ הזית הוא בעל מראה עתיק במיוחד וגם זו עדות לאחד מנפלאות הבריאה. שכן העץ הזה יכול להתקיים במשך שנים רבות. חוקרים מצאו עצי זית שעומדים נטועים במקומם כבר 1,500 שנה ויותר!

ארץ זית שמן

שלעולם לא צומח זית חדש במקום שכבר צמח בעבר פרי שכזה, אלא המיקום שלהם בעץ משתנה כל העת. לא פלא שעץ הזית הוא אחד מהגידולים המבוקשים ביותר. רק בישראל מייצרים קרוב לעשרים אלף טון של זיתים וכמעט עשרת אלפים טון של שמן זית! ועוד היד נטויה. הפרי הקטן הזה מלא בבריאות מן הטבע, מתנת שמים מיוחדת. בין מעלותיו של שמן הזית ניתן למנות את עובדת היותו תרופה טבעית לסובלים מכאבי ראש, נדודי שינה, חוסר תיאבון ובעיות בעיכול. הוא עשיר בוויטמין E ולכן הוא בעל יכולת להבריא את העור ולטפל בכוויות ובפטריות עור. ואם לא די בזאת, שמן הזית מסייע בהורדת לחץ דם ומפחית סיכון למחלות קשות.

את פירות הזית קוטפים בשיטה ייחודית לעץ זה, הנקראת **מסיקה**. בתהליך הזה מנענעים את ענפי העץ וגורמים לפירות לנשור על גבי יריעות שנפרסו מראש. עד היום משתמשים בשיטה זו למסיק הזיתים, אם כי הוא נעשה על ידי מכונה. וזהו, אם תרצו, משל נוסף שיכול ללמד אותנו מוסר השכל יהודי. בספרים הקדושים כתוב שעלינו להידמות לעץ הזית ולפריו. בתחילה הוא נמצא בראש האילן, אולם אז הוא מריר וחסר תועלת. כדי שהוא יהפוך להיות שמן זית זך למאור ולמאכל, מכים על העץ והפירות נופלים לאדמה. כך יהודי צריך להכניע עצמו ויקפיד שלא להתגאות, אז הוא יאיר באור זך וצלול.

לאור כל הממצאים הללו, הבנתי מדוע דווקא הזית מופיע כל כך הרבה פעמים בתנ"ך. ראינו שעץ הזית הוא מהיפים בעולם, פירותיו הם מהמשובחים ביותר וגם מיוחד בכך שביכולתו לעמוד איתן.

בעל ה'מצודת דוד' מסביר את משמעות ברכתו של דוד המלך הנזכר לעיל - "בניך כשתילי זיתים", על היופי המיוחד של עץ הזית. כך הוא כותב: "כשתילי זיתים העומדים ביופיים כל ימות השנה, כן בניך לא יכהו לעולם מראית פניהם". לי לא נותר אלא לאחל לכל אחד מאיתנו שתתקיים בו ובמשפחתו ברכה זו.

במהלך לימוד חומש, התעכבתי על עניין שמן הזית בו היו משתמשים להדלקת המנורה בבית המקדש. חשבתי לעצמי על ייחודיותו של עץ הזית, שמפיק גם פירות למאכל, גם משקה - הוא שמן הזית - וגם חומר בעירה להדלקה. ממש עץ מיוחד! חשבתי על כך שעץ הזית ופירותיו מוזכרים פעמים רבות לאורך כל התנ"ך, החל מהיונה ששלח נח בזמן המבול אשר שבה אליו עם עלה זית טרף בפיה, ממשיך בברכה שמביא דוד המלך בתהילים (קכח, ג): "בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנך". וכמובן, הזכרת הזית לשבח כאחד משבעת המינים ומהחשובים שבהם. החלטתי שראוי ללמוד יותר על עץ הזית ועל פירותיו. ניגשתי לבדוק ולחקור לעומק את טיבו ומצאתי דברים רבים ונפלאים שלא ידעתי.

כאשר רואים עץ זית, מבחינים מיד בייחודיות החיצונית שלו. הוא נאה במיוחד, בעל מראה מפוסל ומסוגנן והדעה הרווחת היא שבארץ ישראל עצי הזית הם מהיפים ומהמרשימים בכל אזור הים התיכון. ולא לחינם, הרי זהו אחד מהפירות שארצנו הקדושה השתבחה בהם.

מלבד זאת, תכונות מיוחדות נוספות יש באילן זה:

- עץ הזית הוא בעל מראה עתיק במיוחד וגם זו עדות לאחד מנפלאות הבריאה. שכן העץ הזה יכול להתקיים במשך שנים רבות. חוקרים מצאו עצי זית שעומדים נטועים במקומם כבר 1,500 שנה ויותר!
- פגעי הזמן ומזג אוויר המזיקים לצמחים רבים, אינם מכניעים בנקל את עץ הזית. הוא מוצא בתוכו כוחות מחודשים לצמוח שוב, בעזרת מנגנון טבעי פלאי. יכולת ההישרדות המופלאה של עץ הזית - ולמעשה גם של עצים נוספים - צריכה להוות לנו סמל ודוגמא לעמידה איתנה מול כל קושי.

גם פירות עץ הזית בעלי סגולה גדולה. פירות רבים מאוד גדלים בו עד שמדי שנה צומחים על ענפיו כעשרת אלפים זיתים, המהווים עשרות קילוגרמים של פרי! והמעניין ביותר הוא,

סוטה דף ט"ז

היכן לא צריך לבדוק חמץ?

לא תאפה חמץ

את החמץ שלא יראה ולא ימצא, כך מחוייב כל יהודי לבער מידות רעות שבתוכו ולשוב עליהן בתשובה. אך במקום שאין מכניסים שם חמץ אין צורך לבדוק, משמע - אל לו לאדם לבדוק מעשיהם של אחרים ולא להיות מאלה המחפשים חמץ אצל זולתם "ושוכחים" לבדוק את החמץ המצוי אצלם...

(גליון האיחוד - המגיד מקוונץ)

יש לפרש בדרך מוסר אומר 'המגיד מקוונץ': החמץ רומז ליצר הרע וכשם שאיסור חמץ אינו בטל אפילו באלף, עד כדי כך היא חומרתו, אף יצר הרע אסור בכל שהוא ואסור לתת לו מדרס רגל ואין להיכנע לו. בדיקת חמץ צריכה להיעשות בכל המקומות שבהם מכניסים חמץ ויש לדקדק בה ולבדוק בכל הפינות וחדרי הבית כדי לבער

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

האם יכולים כמה לויים ליטול את ידיו של כהן אחד?

זו דרך נטילה. ואם אין לוי בבית הכנסת - יטול את ידי הכהנים בכור שנולד ראשון מאמו; (ויש שכתב שבזוהר משמע שהכהן יטול בעצמו). ואם אין לוי ולא בכור - עדיף שיטול הכהן את ידיו בעצמו, מִשְׁיטְלֵן ישראל.

[שו"ע קכח, ו, ומשנ"ב כב; בו"מ דרשו, 32, 34, ו-35]

הלויים נוטלים את ידי הכהנים לפני ברכת כהנים. ואף לוי תלמיד חכם יטול את ידיו של כהן שאינו תלמיד חכם, ואין בכך זלזול בכבוד התורה, כי אדרבה זהו כבודו, שמהדר ומדקדק במצוות. ויש נוהגים שאם יש כמה לויים וכהן אחד, נוטלים כמה לויים יחד את ידי הכהן; ויש שהורה שאין לנהוג כך, כיון שאין

האם הלוי צריך ליטול את ידיו לפני ברכת כהנים?

לאחר קומו משנתו, עד שיברך ברכת כהנים. ולדעת השולחן ערוך גם הלוי צריך ליטול את ידיו טרם שיטול את ידי הכהנים; ומנהג בני אשכנז שאינו נוטל את ידיו, אך אם ידיו אינן נקיות, או אף אם הסיח דעתו מהשמירה על נקינות - ראוי שיטלן.

[שו"ע קכח, ו-ז, ומשנ"ב כג-כד; בו"מ דרשו, 39]

הכהן נוטל את ידיו לפני ברכת כהנים, ללא ברכה. ויש אומרים שאם ידיו אינן נקיות, או אף אם הסיח דעתו מהשמירה על נקינות - צריך לברך; ואין המנהג כדעה זו, אך כדי שלא להכנס לספק חיוב ברכה, רצוי שישמור על נקינות ידיו מעת שנוטלן בברכה בבוקר,

הכיוור בבית הכנסת נמצא בכיוון ההפוך מארון הקודש - האם יש לכך משמעות הלכתית?

הברכה, ואם לא יצא ממקומו, או שיצא ופנה לכיוון ההפוך מהדוכן כדי ליטול שם את ידיו - לא יברך ברכת כהנים, ויצא מבית הכנסת לפני הכרזת "כהנים". ונחלקו הפוסקים אם רשאי הכהן לצאת ממקומו לפני 'רצה'.

[שו"ע קכח, ח, משנ"ב כח, ושעה"צ כח; בו"מ דרשו, 40 ו-45]

ברכת כהנים בזמן המקדש התקיימה יחד עם עבודת הקרבנות, ותיקנו חכמים שבדומה לכך יצא הכהן ממקומו לעבר הדוכן בשעה שמתחיל הש"ץ את ברכת 'רצה', הנסובה על עבודת המקדש; ואם הוא באמצע תפילת שמונה עשרה - יעקור מעט את רגליו ממקומו. ובדיעבד יכול הכהן לצאת ממקומו עד לסוף

* תשע תקנות תיקון רבן יוחנן בן זכאי לישראל, ואחת מהן - שלא יברכו הכהנים ברכת כהנים כשנעליהם לרגליהם.
* חכמינו ז"ל תיקנו שהכהנים ייטלו את ידיהם לפני ברכת כהנים, ככהן המקדש ידיו ורגליו במי הכיור טרם גשתו לעבודת המקדש.
* כהן הנצרך לעבור לפני המתפלל כדי ליטול את ידיו או כדי לברך ברכת כהנים - יש אומרים שיכול לעבור בצדדים שלפניו; ויש אומרים שרשאי אף לעבור לפניו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזה מקרה ראוי שלא להסתכל על ספר התורה בשעת הגבהתו?

כתבו פוסקים רבים, שהאשה חייבת בתפילה ובכל הברכות אף בימי טומאה. וכן בנוגע לכניסה לבית הכנסת, ולגיעה בספרי קודש - המנהג להקל בכך, אך אשה המתפללת בבית הכנסת בימי טומאה, לא תסתכל על ספר התורה בשעת הגבהתו.
[שו"ע פת, א, ומשנ"ב ו-ז]

יש מהראשונים שכתבו, כי אשה בימי טומאה לא תברך, לא תתפלל, ולא תזכיר את שם השי"ת בכל אופן שהוא, וכן לא תיכנס לבית הכנסת, ולא תגע בספרי קודש. וכך היה המנהג הקדום בחלק ממדינות אירופה, לפחות בנוגע לחלק מימי הטומאה. ויש מתירים, וכתב הרמ"א שההלכה כדעת המתירים; וכן

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666